

DOBRE KONSULTACJE – DOBRY PLAN

DOŚWIADCZENIA Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

DOBRE KONSULTACJE – DOBRY PLAN

DOŚWIADCZENIA Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM

Publikacja powstała jako podsumowanie realizacji projektu „Dobre konsultacje, dobry plan” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020).

Opracowanie tekstów: Jan M. Grabowski

Projekt graficzny: Marcelina Krzemińska

Zdjęcia w publikacji zostały wykonane na zlecenie gmin biorących udział w projekcie.
Zdjęcie na okładce: www.cedynia.pl

Publikacja bezpłatna

Toruń, listopad 2018

Kujawsko-Pomorska Federacja
Organizacji Pozarządowych
Fosa Staromiejska 30/3, 87-100 Toruń
www.federacja-ngo.pl

Fundacja Stabilo
Fosa Staromiejska 30/6, 87-100 Toruń
www.stabilo.org.pl

SPIS TREŚCI

- 1.** Doświadczenia i zachęta. O celu tej publikacji **s.5**
- 2.** Przepisy a praktyka. O konsultacjach społecznych w planowaniu przestrzennym **s.11**
- 3.** Plan na konsultacje. O przebiegu procesu konsultacyjnego **s.19**
- 4.** Ambitni i otwarci. O doświadczeniach gmin z procesów konsultacyjnych **s.29**
- 5.** Techniki konsultacyjne. Co sprawdza się w konsultowaniu dokumentów planistycznych **s.57**
- 6.** Konsultacje dla wszystkich. O włączeniu w konsultacje grup o specjalnych potrzebach funkcjonalnych **s.71**

1.

**DOŚWIADCZENIA I ZACHĘTA.
O CELU TEJ PUBLIKACJI**

O POTRZEBIE coraz szerszego włączania obywateli we współdecydowanie o otaczającej ich rzeczywistości oraz o potrzebie aktywnej postawy mieszkańców w procesach partycypacyjnych pisze się coraz więcej. Jednak gotowość samorządów lokalnych do zapewnienia przestrzeni dla tej aktywności ciągle jest niska, podobnie jak obecność obywateli w procesach konsultacyjnych. Dlatego w niniejszej publikacji chcemy podzielić się doświadczeniem ze współpracy z 25 gminami z województwa kujawsko-pomorskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego w przygotowaniu i realizacji konsultacji społecznych w obszarze planowania przestrzennego. Chcemy pokazać pozytywne przykłady włączania obywateli w podejmowanie decyzji, a także rozwiązania i techniki, które okazały się skuteczne w konsultacjach realizowanych w trudnym dla partycypacji obszarze planowania przestrzennego. Dlaczego jest to wymagający obszar? Bowiem przepisy prawa stwarzają mieszkańcom możliwość udziału w procesie sporządzania dokumentów planistycznych, ale możliwość ta wynika z nałożenia na gminy obowiązku poddania

tych dokumentów konsultacjom. A przepis prawa nie jest najlepszym sposobem na upowszechnianie ważnych i potrzebnych społecznie rozwiązań – konieczność wypełnienia wymogu prawnego staje się raczej przykrym obowiązkiem niż przestrzenią do realizacji cennych i efektywnych inicjatyw. W tym kontekście nasze doświadczenie z przygotowania i przeprowadzenia 25 procesów konsultacyjnych pomyślanych jako rozwinięcie ustawowej delegacji do włączania obywateli w procedury planistyczne może być jeszcze ciekawsze, a także – o czym jesteśmy głęboko przekonani – przydatne dla Czytelników.

Zdobycie opisanych w niniejszej publikacji doświadczeń możliwe było dzięki realizacji projektu „Dobre konsultacje, dobry plan”, który w partnerstwie dwóch organizacji pozarządowych zdecydowaliśmy się przeprowadzić, pozyskując na ten cel środki z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Istota projektu dotyczyła zwiększania potencjału administracji samorządowej do realizacji konsultacji społecznych oraz wzrostu udziału lokalnych społeczności w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego. Gminom, które zdecydowały się na współpracę z nami zaproponowaliśmy pomoc w przygotowaniu procesów konsultacyjnych zorientowanych na wspólne z mieszkańcami tworzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a następnie na zaplanowany szczegółowo proces udzieliliśmy grantu, który miał pomóc w przeprowadzeniu konsultacji społecznych wykraczających poza „minimalny” obowiązek ustawowy.

W kolejnych rozdziałach publikacji opowiadamy o przebiegu procesów, o wynikach aktywności konsultacyjnej poszczególnych gmin, o najczęściej stosowanych technikach konsultacyjnych, a także o staraniach na rzecz włączania w konsultacje grup o specjalnych potrzebach funkcjonalnych.

Celem publikacji, którą adresujemy do pracowników administracji samorządowej szczebla gminnego oraz do liderów lokalnych, w tym wójtów, burmistrzów i prezydentów, nie jest przekonywanie Czytelników o ważności potrzeby realizacji konsultacji społecznych i włączenia mieszkańców we współdecydowanie o sprawach lokalnych. Chcemy podzielić się doświadczeniem wynikającym z ciekawej praktyki i zachęcić do brania przykładu z gmin, które kreatywnie wdrożyły rozwiązania konsultacyjne tworząc przestrzeń do dialogu w lokalnej społeczności.

Realizatorzy projektu „Dobre konsultacje, dobry plan” –
Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych
i Fundacja Stabilo

2.

**PRZEPISY A PRAKTYKA.
O KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH
W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM**

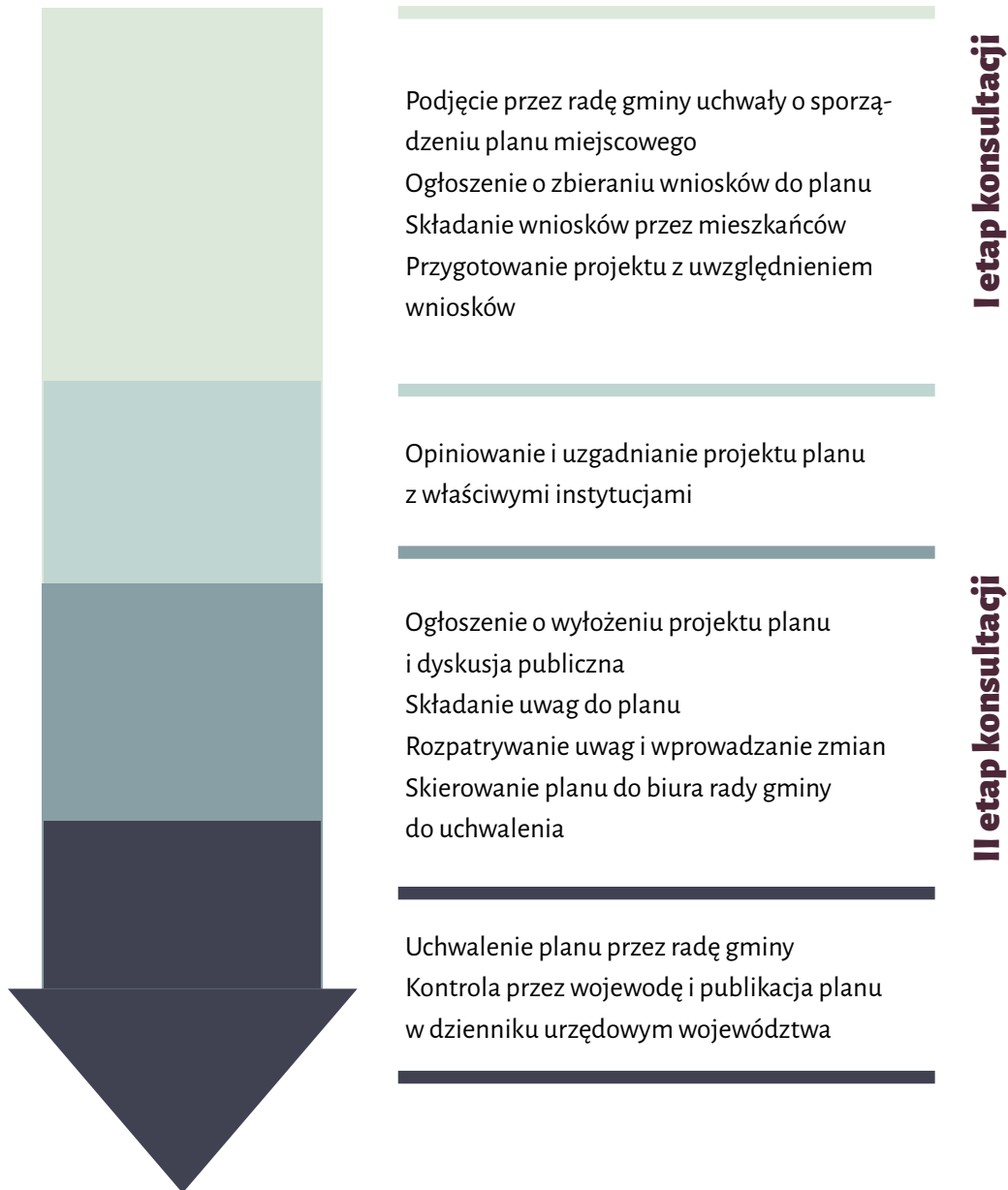
KONSULTACJE SPOŁECZNE są coraz bardziej rozpowszechnione, ale wciąż większość mieszkańców zarówno dużych miast, jak i małych miejscowości twierdzi, że nie ma w ogóle, lub ma tylko znikomy wpływ na działania lokalnej władzy. Szczególnie mało doświadczeń partycypacyjnego włączania mieszkańców w działania samorządów znaleźć można w obszarze konsultowania z mieszkańcami inwestycji, ich charakteru i wykonania – bez względu na to, czy chodzi o budowę drogi, sali koncertowej czy boiska. Jednocześnie aktualne przepisy, szczególnie ustawa z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie nakładają na gminy szerokich obowiązków w zakresie prowadzenia konsultacji społecznych. W myśl tych przepisów, samorządy lokalne opracowując dokumenty planistyczne (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego czy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) zobowiązane są do przeprowadzenia na poszczególnych etapach procedury planistycznej „podstawowych” działań partycypacyjnych: zawiadomienia mieszkańców i instytucji

o przystąpieniu do sporządzania dokumentu planistycznego (informując jednocześnie o możliwości i terminie składania wniosków do przygotowywanych dokumentów), poinformowania o sposobie rozpatrzenia wniosków, zawiadomienia o wyłożeniu projektu dokumentu do publicznego wglądu i możliwości składania uwag, przeprowadzenia dyskusji publicznej i poinformowania o sposobie rozpatrzenia uwag.

Wyliczone w przepisach możliwości udziału obywateli w powstawaniu dokumentów planistycznych stanowią skromny katalog. Ponieważ regulacje te nie wykluczają stosowania dodatkowych działań partycypacyjnych, możliwe jest wdrożenie takich form kontaktu i rozmowy z mieszkańcami, które – przy uwzględnieniu lokalnych potrzeb – pozwolą na faktyczne włączenie obywateli w podejmowanie decyzji dotyczących ich społeczności. Wybór i zastosowanie tych form mogą spowodować, że czas przygotowania i przyjęcia dokumentu planistycznego przedłuży się, jednak stworzenie mieszkańcom możliwości udziału w zarządzaniu sprawami społeczności, której są członkami jest nie do przecenienia.

Konsultacje społeczne realizowane ze środków grantu przyznanego z projektu „Dobre konsultacje, dobry plan” odbywały się po podjęciu uchwały przez radę gminy o sporządzeniu planu miejscowego a przed skierowaniem do opiniowania i uzgadniania projektu planu z właściwymi instytucjami (bezpośrednio przed przekazaniem projektu do opinii komisji urbanistyczno-architektonicznej). W myśl przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym rola mieszkańców na tym etapie procesu powstawania planu ograniczona jest do składania wniosków do planu. My jednak zachęciliśmy 25 gmin do podjęcia dodatkowych działań służących popularyzacji konsultacji, a przede wszystkim do przeprowadzenia zróżnicowanych procesów konsultacyjnych – w formie spotkań, warsztatów, spacerów, czy też z zastosowaniem rozwiązań internetowych i interaktywnych.

Etapy powstawania dokumentu planistycznego (na przykładzie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego)

Okres między podjęciem uchwały o przystąpieniu do sporządzenia dokumentu a skierowaniem projektu do opiniowania to najdogodniejszy moment do prowadzenia konsultacji, bowiem na tyle wczesny w wieloetapowym procesie planistycznym, że pozwalający na wypracowanie wspólnych z mieszkańcami rozwiązań przed ich skierowaniem do uzgodnień z właściwymi instytucjami. W projekcie nazywany był „I etapem konsultacji”.

Cześć z gmin, które przeprowadziły konsultacje „I etapu” dodatkowo zdecydowała się na ich kontynuację pomiędzy wyłożeniem projektu dokumentu do publicznego wglądu a przekazaniem uzgodnionego dokumentu radzie gminy do uchwalenia. Te działania w projekcie nazywane były „II etapem konsultacji”.

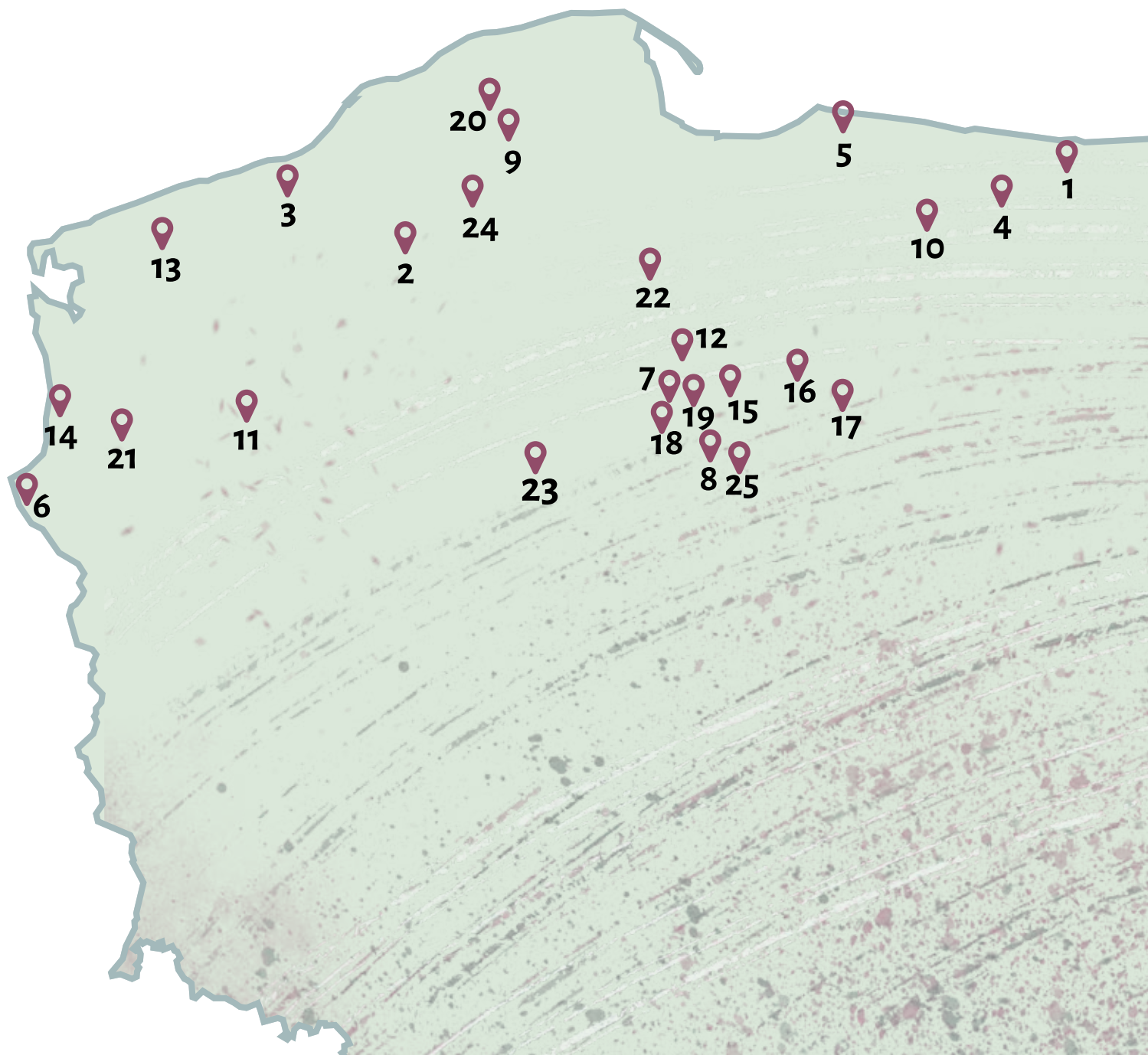
Rekrutując gminy do realizacji konsultacji w oparciu o grant nasze działania zaadresowaliśmy do gmin województwa kujawsko-pomorskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego – na obszarze tym funkcjonuje łącznie 68 gmin miejskich, 140 miejsko-wiejskich i 289 wiejskich. Gminy te zlokalizowane są w województwach o małej lub bardzo małej powierzchni pokrytej obowiązującymi planami miejscowymi. Przez kryteria rekrutacyjne promowaliśmy udział w przedsięwzięciu gmin mniejszych (wiejskich i miejsko-wiejskich) wiedząc, że mniej jest w nich doświadczeń partycypacji społecznej, ale także zachęcaliśmy do udziału te gminy, w których stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego był niższy niż średnia w województwie oraz tych gmin, w których czas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego był szczególnie długi. Chcieliśmy w ten sposób wesprzeć ośrodki borykające się z problemami w planowaniu przestrzennym.

Udział w projekcie oznaczał dla każdej z gmin spore wyzwanie, bowiem przystępując do udziału w przedsięwzięciu gmina zobowiązywała się do realizacji proce-

su konsultacyjnego z zastosowaniem co najmniej trzech technik konsultacyjnych, w tym z zastosowaniem jednego narzędzia internetowego, jednego narzędzia konsultacji bezpośrednich oraz jednego narzędzia interaktywnego. Dlatego po wyłonieniu, gmina przygotowywała tzw. Indywidualny Plan Konsultacji (IPK), który stanowił podstawę realizacji procesu partycypacyjnego. To w treści IPK wskazane zostały etapy realizacji konsultacji, harmonogram ich przeprowadzenia, techniki i narzędzia konsultacyjne oraz kosztorys przeprowadzenia konsultacji. Gdy gmina rozpoczynała konsultacje przekazywaliśmy jej zaliczkowo grant, a rozliczenie grantu miało charakter ryczałtowy. Co to znaczy? W Indywidualnym Planie Konsultacji określone zostały wymogi jakościowe dotyczące realizacji konsultacji, w tym stosowania technik konsultacyjnych. Z poszczególnych etapów realizacji IPK, grantobiorcy składali sprawozdania, wskazując w jaki sposób i z jakim efektem udało im się przeprowadzić poszczególne zadania do których przeprowadzenia się zobowiązali. Dlatego elementami rozliczeń były kopie list obecności ze spotkań, zdjęcia z wydarzeń, zestawienia uwag z konsultacji itp.

1. Barciany	9. Czarna Dąbrówka	17. Lidzbark
2. Biały Bór	10. Dobre Miasto	18. Lisewo
3. Biesiekierz	11. Drawno	19. Płużnica
4. Bisztynek	12. Grudziądz	20. Potęgowo
5. Braniewo	(gmina wiejska)	21. Pyrzyce
6. Cedynia	13. Gryfice	22. Skórcz
7. Chełmża	14. Gryfino	23. Szubin
(gmina wiejska)	15. Książki	24. Tuchomie
8. Ciechocin	16. Kurzętnik	25. Zbójno

UCZESTNICY PROJEKTU „DOBRE KONSULTACJE, DOBRY PLAN”

3.

PLAN NA KONSULTACJE. O PRZEBIEGU PROCESU KONSULTACYJNEGO

3

KILKU- LUB KILKUNASTOOSOBOWA grupa przedstawicieli gminy przygotowała Indywidualny Plan Konsultacji (IPK) w trakcie warsztatów. Ukończony plan, który jednocześnie stanowił rodzaj aplikacji o grant na jego realizację, opisywał przebieg procesu, techniki konsultacji zastosowane na jego poszczególnych etapach, wskaźniki (efekty), które dzięki jego realizacji uda się osiągnąć oraz planowane koszty jego wdrożenia. Punktem wyjścia dla sporządzenia poszczególnych IPK, a tym samym dla realizacji procesu konsultacyjnego było *Siedem zasad konsultacji*, sformułowanych w 2012 roku pod auspicjami Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, a rozwiniętych w *Kanonie lokalnych konsultacji społecznych*.

**DOBRA
WIARA**

POWSZECHNOŚĆ

**POSZANOWANIE
INTERESU OGÓLNEGO**

7 **zasad
konsultacji**

PRZEJRZYSTOŚĆ

PRZEWIDYWALNOŚĆ

RESPONSYWNOŚĆ

KOORDYNACJA

- **DOBRA WIARA.** Konsultacje prowadzone są w duchu dialogu obywatelskiego. Strony słuchają się nawzajem, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji.
- **POWSZECHNOŚĆ.** Każdy zainteresowany tematem powinien móc dowiedzieć się o konsultacjach i wyrazić w nich swój pogląd.
- **PRZEJRZYSTOŚĆ.** Informacje o celu, regułach, przebiegu i wyniku konsultacji muszą być powszechnie dostępne. Jasne musi być, kto reprezentuje jaki pogląd.
- **RESPANSYWNOŚĆ.** Każdemu, kto zgłosi opinię, należy się merytoryczna odpowiedź w rozsądnym terminie, co nie wyklucza odpowiedzi zbiorczych.
- **KOORDYNACJA.** Konsultacje powinny mieć gospodarza odpowiedzialnego za konsultacje tak politycznie jak organizacyjnie. Powinny one być odpowiednio umocowane w strukturze administracji.
- **PRZEWIDYWALNOŚĆ.** Konsultacje powinny być prowadzone od początku procesu legislacyjnego. Powinny być prowadzone w zaplanowany sposób i w oparciu o czytelne reguły.
- **POSZANOWANIE INTERESU OGÓLNEGO.** Choć poszczególni uczestnicy konsultacji mają prawo przedstawiać swój partykularny interes, to ostateczne decyzje podejmowane w wyniku przeprowadzonych konsultacji powinny reprezentować interes publiczny i dobro ogólne.

Przyjęcie konkretnych zasad postępowania i ich upowszechnienie, aby były znane wszystkim uczestnikom konsultacji pozytywnie wpływa na prowadzenie procesu, jakość prowadzonych działań i relacje między uczestnikami procesu. Gdy zgadzamy się co do zasad, wspólne działanie jest łatwiejsze i bardziej kreatywne, a standard komunikacji i współpracy jest wyższy.

Każdy Indywidualny Plan Konsultacji składał się z kilku etapów, od „diagnozy” przez „informowanie” do „zasięgania opinii” i „informacji zwrotnej”. Nazwy tych etapów są hasłowe, ale jednocześnie wyraźnie sygnalizują główne elementy procesu konsultacji – od weryfikacji potrzeb przez upowszechnienie działań, zbieranie propozycji i ustalanie rozwiązań po informowanie o wynikach procesu. Ponieważ każda z gmin przystępujących do realizacji IPK znała już przedmiot konsultacji (był nim zawsze projekt dokumentu planistycznego dla konkretnego obszaru), diagnoza w IPK służyła przede wszystkim identyfikacji odbiorców konsultacji (określeniu interesariuszy procesu). Dla tych gmin, które jako przedmiot konsultacji wybrały zmianę obowiązującego dotychczas planu lub studium, ważnym uzupełnieniem diagnozy było zebranie informacji odnośnie dotychczasowej sytuacji przedmiotu konsultacji (np. pojawiających się w minionych latach dyskusji i wniosków do konsultowanego terenu i dokumentu). Z kolei dla tych gmin, które przygotowywały plany miejscowe dla konkretnego obszaru po raz pierwszy, ważne było uzyskanie wstępnych opinii lokalnej społeczności, bowiem często obszary te nie były przedmiotem dyskusji lub zainteresowania wyrażanego przez mieszkańców publicznie. W każdym przypadku ważne było określenie potrzeb i oczekiwań interesariuszy odnośnie przedmiotu konsultacji.

Elementami IPK szczególnie „widocznymi” dla mieszkańców są działania podejmowane w trzech kolejnych po diagnozie etapach konsultacji. W ramach „informowania” gminy zaplanowały sposoby upowszechniania konsultacji, dbając o to,

aby informacja dotarła do wszystkich zainteresowanych, a jednocześnie była dla wszystkich zrozumiała (bez żargonu i specjalistycznych terminów). Nośnikami informacji były nie tylko plakaty i ulotki, ale jeszcze częściej lokalna prasa i radio, strony internetowe urzędów, profile gmin na portalach społecznościowych, informacje pisemne wysyłane w formie druków bezadresowych do wszystkich mieszkańców gminy, powiadomienia sms, listy do rodziców przekazywane przez szkoły, zaproszenia imienne do radnych, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Część gmin opracowała logo lub kompletną identyfikację graficzną dla konsultacji społecznych – z myślą o procesie realizowanym w projekcie, ale z założeniem, że wzory te będą wykorzystywane w kolejnych konsultacjach.

Kulminacyjny punkt procesu konsultacji stanowią działania ujęte w części IPK nazwanej „zasięgnięciem opinii”. To na tym etapie realizowana jest największa liczba działań, angażowana największa liczba uczestników konsultacji i stosowany różnicowany zestaw technik konsultacyjnych. Zgodnie z założeniami projektu, każda gmina zobowiązana była do stosowania minimum trzech technik, w tym techniki bezpośredniego zbierania opinii (np. w formie spotkań otwartych), techniki internetowej (np. poprzez wykorzystanie internetowych platform konsultacyjnych) i techniki interaktywnej (np. stosowanie GIS partycypacyjnego). Największym zainteresowaniem mieszkańców cieszą się zawsze formy bezpośrednie, umożliwiające rozmowę, zadawanie pytań, proponowanie rozwiązań (obok spotkań otwartych są to m.in. punkty konsultacyjne, spacerowe badania, warsztaty). Na mniejsze, choć stale rosnące zainteresowanie mieszkańców realizatorzy konsultacji natrafiają przy wdrożeniu form konsultacyjnych wymagających pozostawienia propozycji lub uwagi pisemnej – dzieje się tak przy konsultowaniu dokumentów na platformach internetowych, bądź też w systemach informacji przestrzennej rozbudowanych o moduł konsultacyjny. Jednak zastosowanie konsultacji pisemnych w formule mniej typowej, jak gotowa ankieta z zestawem pytań, czy ulotki informacyjne z odrywaną

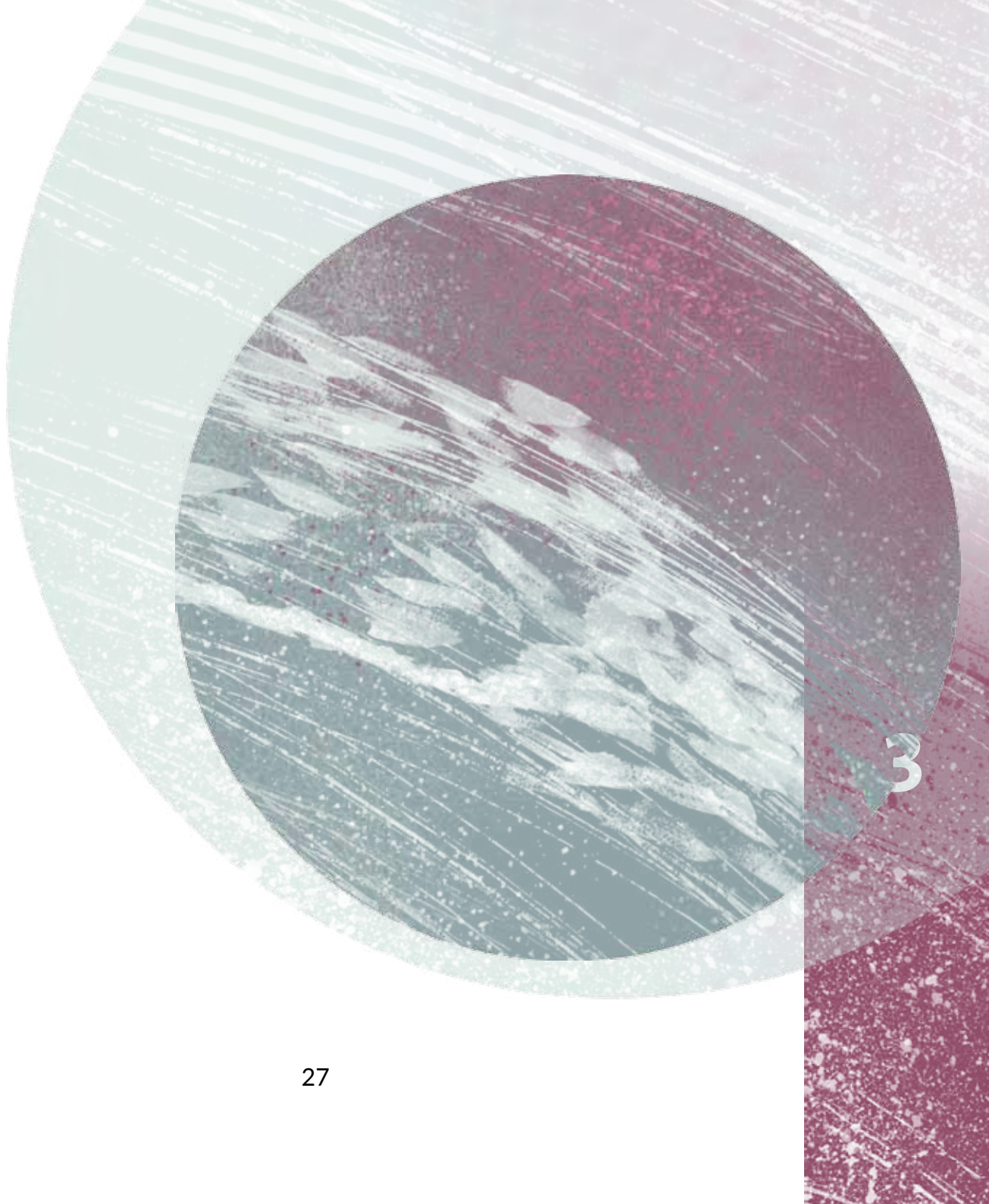
częścią na wpisanie uwag, okazują się interesujące dla mieszkańców i pozwalają na uzyskanie licznych i cennych wypowiedzi.

Zebranie propozycji, uwag i sugestii mieszkańców nie kończy procesu konsultacji. W myśl siedmiu zasad konsultacji, równie istotne jak stworzenie możliwości wyrażania opinii wszystkim zainteresowanym jest poinformowanie mieszkańców o wynikach konsultacji. Do najczęstszych form tego działania należały raporty podsumowujące konsultacje publikowane na stronach internetowych urzędu, zestawienia uwag i propozycji przyjętych i odrzuconych wraz z wyjaśnieniem podjętej decyzji, informacje rozsyłane do uczestników konsultacji, ale także spotkania podsumowujące dla zainteresowanych mieszkańców oraz plakaty informujące o zakończeniu procesu wraz z podziękowaniem dla uczestników.

Granty na II etap konsultacji, tj. na przeprowadzenie działań konsultacyjnych po uzgodnieniach z właściwymi instytucjami a przed przygotowaniem ostatecznej wersji projektu dokumentu i jego skierowaniem do uchwalenia przez radę gminy, realizowane były na podstawie IPK sporządzonego według wzoru jak dla I etapu konsultacji. Również w tych działaniach każda z gmin stosowała kilka technik konsultacyjnych, zwracając uwagę na wprowadzenie innych technik niż w konsultacjach realizowanych na pierwszym etapie procedury planistycznej. Co ważne, zadaniem dla gmin było „połączenie” dodatkowych form konsultacji z wymaganym przepisami wyłożeniem projektu dokumentu planistycznego do wglądu i przeprowadzeniem dyskusji publicznej oraz przyjmowaniem wniosków składanych do projektu dokumentu. Jak pokazała realizacja IPK, dzięki rozbudowanym co do formy i zakresu konsultacjom w I etapie konsultacji, działania podejmowane w II etapie miały najczęściej sprawny i pozbawiony emocjonujących dyskusji przebieg. Potwierdza to słuszność realizowania konsultacji według zasady „przed podjęciem decyzji, a po zdefiniowaniu problemu”. Im mocniej i skuteczniej mieszkańcy

włączeni są w przygotowanie rozwiązań, tym mniej kontrowersji pojawia się przy ich wdrożeniu.

Każdą z gmin, która zrealizowała IPK zachęcaliśmy także do zorganizowania spotkania podsumowującego (ewaluacyjnego) dla zespołu realizującego proces konsultacyjny. Ocena przeprowadzonych działań i wyciągnięcie wniosków i rekomendacji dla kolejnych przedsięwzięć, jak też podsumowanie tych działań są konstruktywne dla każdej grupy ludzi działających wspólnie nad konkretnym zagadnieniem.

3

4.

**AMBITNI I OTWARCI.
O DOŚWIADCZENIACH GMIN
Z PROCESÓW KONSULTACYJNYCH**

W TRZECH TURACH REKRUTACJI do projektu „Dobre konsultacje, dobry plan” przystąpiło 25 gmin, które przygotowały Indywidualne Plany Konsultacji (IPK), następnie przeprowadziły konsultacje korzystając ze środków grantu i rozliczyły zaplanowane zadania i wskaźniki. Z województwa kujawsko-pomorskiego uczestnikami projektu były gminy Chełmża (gmina wiejska), Ciechocin, Grudziądz (gmina wiejska), Książki, Lisewo, Płużnica, Szubin i Zbójno. Z województwa pomorskiego do projektu przystąpiły gminy Czarna Dąbrówka, Potęgowo, Skórcz i Tuchomie, z województwa warmińsko-mazurskiego gminy Barciany, Bisztynek, Braniewo, Dobrze Miasto, Kurzętnik i Lidzbark. Z kolei z województwa zachodniopomorskiego do uczestników projektu należały gminy Biały Bór, Biesiekierz, Cedynia, Drawno, Gryfice, Gryfino i Pyrzyce. Oznacza to, że uczestnikami projektu były w większości gminy wiejskie (łącznie 13 gmin), chociaż udział wśród uczestników gmin miejsko-wiejskich nie był wyraźnie niższy (10 gmin). Zaplanowane w IPK procesy konsultacyjne trwały od 5 do 15 miesięcy, a 7 gmin (Bisztynek, Dobrze Miasto, Książki, Kurzętnik, Płużnica, Pyrzyce i Tuchomie) zdecydowało się na przeprowadzenie konsultacji na dwóch etapach procedury planistycznej.

BARCIANY

**(GMINA WIEJSKA, POWIAT KĘTRZYŃSKI,
WOJEWÓDZTWO
WARMIŃSKO-MAZURSKIE)**

Konsultacjom została poddana zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczącego blisko 13 ha w północno-zachodniej części miejscowości Barciany, gdzie zgodnie z założeniami miała powstać placówka Straży Granicznej oraz Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Gmina zdecydowała się na przeprowadzenie rozbudowanych konsultacji po tym jak pierwsza próba wdrożenia konsultacji nie spotkała się z odzewem ze strony mieszkańców. Realizacja IPK spowodowała duże zainteresowanie mieszkańców, a z uwagi na kontrowersyjność przeznaczenia terenu objętego planem zagospodarowanie (planowana lokalizacja PSZOK) spowodowała poważne dyskusje i spory (m.in. oficjalny protest części mieszkańców podpisany przez 390 osób). W trakcie konsultacji gmina przygotowała trójwymiarową wizualizację PSZOK, zorganizowała spacer badawczy dotyczący umiejscowienia Punktu, organizowała spotkania i prowadziła punkt konsultacyjny podczas imprez lokalnych. W wyniku konsultacji zmieniona została planowana lokalizacja Punktu o czym informowano m.in. w podsumowaniu konsultacji w lokalnej prasie i na stronach www urzędu.

WWW.BARCIANY.PL

KONSULTACJE SPOŁECZNE

BIAŁY BÓR

(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA, POWIAT
SZCZECINECKI, WOJEWÓDZTWO
ZACHODNIOPOMORSKIE)

4

Konsultacjom została poddana zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w obrębie dwóch miejscowości, a zmiany dotyczyły m.in. rozszerzenia obszaru wydobycia torfu. W organizowanych w trakcie konsultacji spotkaniach otwartych uczestniczyło ponad 40 osób, a do innych technik, które sprawdziły się w trakcie konsultacji zaliczyć można m.in. zespół roboczy powołany spośród przedstawicieli urzędu i mieszkańców, wywiady indywidualne z mieszkańcami (50 ankietowanych), mapa interaktywna, warsztaty dla młodzieży. Ciekawą metodą upowszechniania konsultacji był konkurs na opracowanie logo konsultacji społecznych, jak też informacja o zakończeniu konsultacji w formie plakatów rozwieszonych na terenie gminy.

WWW.BIALYBOR.COM.PL

BIESIEKIERZ

**(GMINA WIEJSKA,
POWIAT KOSZALIŃSKI, WOJEWÓDZTWO
ZACHODNIOPOMORSKIE)**

Gmina jako jedna z sześciu gmin uczestniczących w projekcie konsultacjom poddała zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Mimo złożoności tego dokumentu gmina przeprowadziła konsultacje sprawnie, w ciągu kilku miesięcy, korzystając z wielu technik konsultacyjnych, jak spotkania konsultacyjne, punkt konsultacyjny, spacer badawczy (dot. szlaku alei rododendronów w miejscowości Parsowo). Z uwagi na charakter dokumentu poddanego konsultacjom w gminie zostało zrealizowanych 12 spotkań we wszystkich sołectwach (dla ponad 150 osób), a dodatkowo dwa spotkania zorganizowano dla rodzin z dziećmi i dla organizacji pozarządowych. Kilkakrotnie prowadzono punkt konsultacyjny (z jego oferty skorzystało blisko 300 osób), jak i pozyskano ponad 80 wniosków pisemnych do projektu studium. Ważnym uzupełnieniem konsultacji była możliwość składania opinii i sugestii przez moduł konsultacji społecznych uzupełniający system informacji przestrzennej gminy.

WWW.BIESIEKIERZ.EU

BISZTYNEK

**(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA, POWIAT
BARTOSZYCKI, WOJEWÓDZTWO
WARMIŃSKO-MAZURSKIE)**

4

Gmina podjęła się realizacji konsultacji na I i na II etapie procedury planistycznej, a konsultacje poświęciła zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Na proces złożyły się warsztaty dla młodzieży, podczas których młodzież tworzyła własne wizje zagospodarowania i rozwoju obszarów objętych konsultacjami (uczestniczyło w nich 80 osób), spotkania otwarte, a także konsultacje pisemne z wykorzystaniem plakatów, w których uczestniczyło 110 osób. Realizując konsultacje na II etapie procedury planistycznej gmina zastosowała techniki, których nie wykorzystywała w poprzednim etapie, m.in. punkt konsultacyjny, konsultacje pisemne z wykorzystaniem ulotki, GIS partycypacyjny i spacer badawczy. Gmina na bieżąco upowszechniała bogatą dokumentację z podejmowanych działań, publikując materiały i liczne zdjęcia na stronie internetowej.

WWW.BISZTYNEK.PL

BRANIEWO

**(GMINA MIEJSKA, POWIAT BRANIEWSKI,
WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-
MAZURSKIE)**

Konsultacjom została poddana zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dot. obszaru dawnej stadniny koni, położonego na zachodnim brzegu rzeki Pasłęki, na południowy wschód od Starego Miasta, sąsiadującego z zabytkowym klasztorem. Ponieważ miejscowy plan zagospodarowania dotyczył terenu bardzo ciekawego, ale też ważnego dla miasta i mieszkańców w ramach IPK zrealizowanych zostało wiele działań poprzedzonych szeroką akcją promocyjną (powstała identyfikacja graficzna procesu konsultacyjnego, w tym logo procesu, wykorzystano spotkania i imprezy otwarte do upowszechnienia konsultacji, wyprodukowano drobne gadżety reklamowe). Natomiast w trakcie konsultacji postawiono na spotkania z wykorzystaniem mobilnego punktu konsultacyjnego, spacer badawczy, spotkania informacyjne prowadzone przez zewnętrznego moderatora oraz geoankietę (możliwość zaznaczania uwag konsultacyjnych on-line na wirtualnych mapach), w której wypełnieniu uczestniczyło blisko 120 osób.

WWW.BRANIEWO.PL

KONSULTACJE SPOŁECZNE

CEDYNIA

(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA, POWIAT
GRYFIŃSKI, WOJEWÓDZTWO
ZACHODNIOPOMORSKIE)

4

Konsultacjom została poddana zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym planowana zmiana przeznaczenia zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na wielorodzinną oraz z ogrodów działkowych na zabudowę jednorodzinną, jak też wprowadzenie funkcji usługowych w otoczeniu zabytkowych piwnic oraz umożliwienie prowadzenia domu opieki dla osób starszych. Gmina zdecydowała się na przeprowadzenie rozbudowanych konsultacji po tym jak pierwsza próba konsultacji nie spotkała się z zainteresowaniem mieszkańców. W ramach IPK zrealizowano badanie fokusowe, warsztaty dla młodzieży, która miała okazję nanosić na mapy własne pomysły co do funkcji konkretnych obszarów, warsztaty dla dorosłych mieszkańców oraz spotkania w formule world café.

WWW.CEDYNIA.PL

CHEŁMŻA

(GMINA WIEJSKA, POWIAT TORUŃSKI,
WOJEWÓDZTWO Kujawsko-Pomorskie)

Konsultacjom zostało poddane sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Nawra, w tym obszar przeznaczony m.in. pod świetlicę wiejską dla sołectwa Bogusławki. Z uwagi na przeznaczenie terenu wiele działań poświęcono upowszechnieniu procesu konsultacji wdrażając formy dotąd niestosowane w konsultacjach na terenie gminy, jak niewielkie ulotki w ciekawej szacie graficznej przekazane w formie wkładki do gazety, drobne gadżety czy przygotowane logo konsultacji. W trakcie procesu zastosowano badania ankietowe, w których udział wzięło 55 osób, a które pomogły w analizie potrzeb mieszkańców, spacer badawczy, dwa spotkania konsultacyjne z łącznym udziałem blisko 70 osób połączone z mini-warsztatami z obsługi Systemu Informacji Przestrzennej i Infostrady.

WWW.GMINACHELMZA.PL

CIECHOCIN

(GMINA WIEJSKA, POWIAT GOLUBSKO-
DOBRZYŃSKI, WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE)

4

Konsultacjom zostało poddane sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszernego terenu, na którym powstać ma osiedle blisko 250 domów. Konsultacje rozpoczęło spotkanie dla mieszkańców poświęcone aspektom ładu przestrzennego i wpływu mieszkańców na kreowanie przestrzeni, co uznano za istotne dla konsultowanego obszaru (położenie w pobliżu rzeki Drwęcy, lasy i jezioro w niedalekim sąsiedztwie). Realizując IPK wykorzystano technikę konsultacji pisemnych z zastosowaniem ulotki (broszury), której część była wydzielana i pozwalała na złożenie uwagi/propozycji, spotkania otwarte (w tym spotkanie „przy grillu”), spacer badawczy, warsztaty dla uczniów szkoły podstawowej, mapa interaktywna dostępna przez stronę www gminy. Do mapy dodatkowo przygotowany został film instruktażowy.

WWW.CIECHOCIN.PL

CZARNA DĄBRÓWKA

(GMINA WIEJSKA, POWIAT BYTOWSKI,
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE)

Konsultacjom poddano opracowywane studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a realizacja IPK zajęła osiem miesięcy. W trakcie realizacji procesu konsultacyjnego przeprowadzono m.in. badanie ankietowe (wśród ponad 400 mieszkańców gminy), rozszerzono system informacji przestrzennej gminy o dodatkowy moduł „mapa interaktywna” pozwalający na składanie wniosków do przygotowywanego dokumentu, a dla potrzeb upowszechniania konsultacji przygotowano broszurę wyjaśniającą rolę studium w rozwoju gminy i rolę mieszkańców w procesie planowania przestrzennego. Narzędziami prowadzenia konsultacji były także punkt konsultacyjny, cztery spotkania otwarte w różnych częściach gminy, jak i zebrania wiejskie w poszczególnych sołectwach.

WWW.CZARNADABROWKA.PL

DOBRE MIASTO

**(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA, POWIAT
OLSZTYŃSKI, WOJEWÓDZTWO
WARMIŃSKO-MAZURSKIE)**

4

Gmina podjęła się realizacji konsultacji na I i na II etapie procedury planistycznej, a konsultacje poświęciła dwóm planom zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych na przeciwległych krańcach miasta, ale o podobnej specyfice zagospodarowania (tereny przemysłowe ze specjalną strefą ekonomiczną, wśród której występuje zabudowa mieszkaniowa jedno- i wielorodzinna z usługami towarzyszącymi). Wśród licznych technik zastosowanych w konsultacjach dużą popularnością cieszyły się konsultacje pisemne z wykorzystaniem ulotek kolportowanych za pośrednictwem poczty (zwrotnie otrzymano ponad 100 wypełnionych ulotek wobec 500 wysłanych), spacerów badawczych (z udziałem ponad 50 osób), spotkania konsultacyjne z wykorzystaniem map wielkoformatowych na których uczestnicy nanosili propozycje zagospodarowania (w spotkaniach uczestniczyło blisko 130 osób).

WWW.DOBREMIASTO.COM.PL

DRAWNO

(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA, POWIAT
CHOSZCZEŃSKI, WOJEWÓDZTWO
ZACHODNIOPOMORSKIE)

Konsultacjom poddano zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (dotychczas obowiązujące studium zostało przyjęte w 1998 roku), dlatego też techniki konsultacji zastosowane w realizacji IPK są liczne i zróżnicowane: badania fokusowe, konsultacje społeczne z zastosowaniem ulotki, po dwa spotkania otwarte w 5 miejscowościach, z których jedno miało charakter informacyjny (poświęcono je roli i zasadom tworzenia studium oraz możliwości wpływania przez mieszkańców na ustalenia zawarte w projekcie studium), a drugie służyło zasięgnięciu opinii, punkty konsultacyjne i mapa interaktywna. W celu umożliwienia mieszkańcom udziału w spotkaniach otwartych gmina zapewniła m.in. transport na miejsce spotkań.

WWW.DRAWNO.PL

GRUDZIĄDZ

(GMINA WIEJSKA, POWIAT GRUDZIĄDZKI,
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE)

4

Konsultacjom poddano zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w miejscowości Biały Bór, który jest specyficznym buforem między zabudową produkcyjną a zabudową mieszkaniową jednorodzinną. W procesie konsultacji przeprowadzone zostały wywiady indywidualne, spacer badawczy (który mimo niepogody zgromadził liczną grupę 50 uczestników), spotkania konsultacyjne, mapa interaktywna, która pozwoliła zainteresowanym na zgłaszanie własnych propozycji zagospodarowania terenu (uzyskano ponad 40 propozycji), a także spotkanie podsumowujące konsultacje. Dla potrzeb spotkań i punktu konsultacyjnego przygotowano makietę przestrzenną, a wypracowana w trakcie konsultacji koncepcja została zamieszczona na banerze na obszarze poddanym konsultacjom.

WWW.GRUDZIADZ.UG.GOV.PL

GRYFICE

**(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA, POWIAT
GRYFICKI, WOJEWÓDZTWO
ZACHODNIOPOMORSKIE)**

Konsultacjom poddano zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dlatego też gmina zadbała o szeroką informację o planowanych i realizowanych konsultacjach – nagrano audycję radiową, przygotowano krótki film promocyjny, pojawiły się ogłoszenia w prasie i w kioskach internetowych. Proces konsultacji rozpoczęła konferencja dla lokalnej społeczności z prezentacjami o zasadach i formach konsultacji, znaczeniu studium dla rozwoju gminy oraz sesją pytań i propozycji do przygotowywanego studium. Wśród innych form konsultacji zaplanowano zogniskowane wywiady grupowe, konsultacje z zastosowaniem ulotek i plakatów, spotkanie konsultacyjne z wykorzystaniem map poglądowych oraz spotkanie podsumowujące proces konsultacji służące prezentacji ostatecznej wersji projektu studium.

WWW.GRYFICE.EU

GRYFINO

**(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA, POWIAT
GRYFIŃSKI, WOJEWÓDZTWO
ZACHODNIOPOMORSKIE)**

4

Konsultacjom została poddana zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dot. śródmiejskiej części Nabrzeża położonej na terenie Starego Miasta wpisanego do rejestru zabytków. Zrealizowane zgodnie z IPK techniki konsultacyjne obejmowały badanie fokusowe (przeprowadzone w 5 grupach interesariuszy – radnych i członków Młodzieżowej Rady Miasta, handlowców, mieszkańców miasta, użytkowników kompleksu handlowego, a także osób zawodowo i hobbystycznie związanych z nabrzeżem rzeki, w tym wędkarzy, kajakarzy i żeglarzy), spotkanie otwarte, konsultacje pisemne z wykorzystaniem plakatów i makiety przestrzennej (umożliwiającej weryfikację pomysłów rozwiązań projektowych) oraz spacer badawczy zrealizowany w formie rejsu statkiem.

WWW.GRYFINO.PL

KSIAŹKI

(GMINA WIEJSKA, POWIAT WĄBRZESKI,
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE)

Gmina podjęła się realizacji konsultacji na I i na II etapie procedury planistycznej poddając konsultacjom sporządzenie dwóch miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów w różnych częściach gminy, ale wymagających działań planistycznych wynikających ze zmieniających się przepisów o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Realizując IPK zastosowano konsultacje pisemne z wykorzystaniem plakatów i z wykorzystaniem ulotek (w wyniku tej techniki uzyskano zwrot ponad 40 odpowiedzi), spotkania otwarte organizowane w specjalnie w tym celu zakupionym namiocie (5 spotkań) i mapę interaktywną. W drugim etapie konsultacji techniki konsultacyjne zostały rozszerzone o punkt konsultacyjny (zorganizowano kilka dyżurów punktu w trzech miejscowościach gminy) oraz warsztaty „Dzień z GIS” służące zdobyciu umiejętności korzystania z portalu mapowego gminy z mapą interaktywną i projektami planów miejscowych (w warsztatach wzięły udział 54 osoby).

WWW.GMINAKSIAZKI.PL

KURZĘTNIK

(GMINA WIEJSKA, POWIAT NOWOMIEJSKI,
WOJEWÓDZTWO
WARMIŃSKO-MAZURSKIE)

4

Gmina podjęła się realizacji konsultacji na I i na II etapie procedury planistycznej poddając konsultacjom sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w miejscowości Marzęcice. Gmina zastosowała m.in. badania ankietowe prowadzone przez ankietera i on-line, punkt konsultacyjny w formie mobilnej, w którym m.in. prezentowana była wizualizacja multimedialna działek, spacer badawczy (z udziałem 30 osób), spotkania konsultacyjne wzbogacone przygotowaną specjalnie dla potrzeb konsultacji ortofotomapą (z wykorzystaniem zdjęć z drona). W drugim etapie konsultacji zastosowano kilka odmiennych technik, jak warsztaty narzędziowe GIS (prowadzone przez zewnętrznego moderatora z wykorzystaniem otwartego oprogramowania geoprzestrzennego) i dyskusję publiczną (w formie dwóch spotkań, w tym jednym w plenerze w punkcie konsultacyjnym).

WWW.KURZETNIK.PL

LIDZBARK

(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA, POWIAT
DZIAŁDOWSKI, WOJEWÓDZTWO
WARMIŃSKO-MAZURSKIE)

Konsultacjom zostało poddane sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dot. terenów zlokalizowanych w pobliżu Jeziora Kiełpińskiego, cieszących się dużym zainteresowaniem potencjalnych inwestorów, z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i letniskową. Konsultacje rozpoczęło spotkanie informacyjne (wprowadzające) połączone ze spacerem badawczym, a na dalszym etapie realizacji IPK stosowano konsultacje pisemne z zastosowaniem ulotki, spotkania konsultacyjne służące opracowaniu koncepcji planu na mapach (z uwzględnieniem walorów architektonicznych i urbanistycznych oraz z uwzględnieniem opinii i potrzeb środowiska lokalnego zgłoszonych w poprzednich formach konsultacji), mapa interaktywna i spotkanie podsumowujące.

WWW.LIDZBARK.PL

LISEWO

(GMINA WIEJSKA, POWIAT CHEŁMIŃSKI,
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE)

4

Konsultacjom zostało poddane sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dot. terenów z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe i usługowe, w tym usługi publiczne. Gmina uznała za najlepszą formę konsultacji ich realizację na świeżym powietrzu, bezpośrednio na obszarze, którego dotyczy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, co pomogło w poznaniu charakterystycznych miejsc i cech terenu (konsultacje te promowano jako „konsultacje w polu”). Konsultacje upowszechniano poprzez spotkanie edukacyjno-informacyjne (30 osób), a realizowano je także m.in. poprzez zastosowanie ulotki z perforacją pozwalającą na oderwanie blankietu i zapisanie na nim propozycji lub uwagi, wdrożenie narzędzia informatycznego bazującego na otwartym oprogramowaniu przestrzennym i przeprowadzenie dwóch spacerów badawczych (dla łącznie blisko 40 osób).

WWW.LISEWO.COM

PŁUŻNICA

**(GMINA WIEJSKA, POWIAT WĄBRZESKI,
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-
POMORSKIEGO)**

Gmina podjęła się realizacji konsultacji na I i na II etapie procedury planistycznej poddając konsultacjom sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Ostrowo z założeniem przeznaczenia terenów pod zabudowę usług turystycznych i komercyjnych. Wśród narzędzi konsultacji znalazły się m.in. zogniskowane wywiady grupowe (prowadzone w trzech grupach po 8 osób), konsultacje pisemne z wykorzystaniem plakatów, spotkania otwarte (dwa dla blisko 40 osób), punkt konsultacyjny, w którym dyżurował urbanista i przedstawiciel urzędu oraz mapa interaktywna wykorzystująca zasoby Google Maps. W II etapie konsultacji gmina wdrożyła dodatkowo technikę spaceru badawczego i dyskusji publicznej, jak też własny portal internetowy do konsultacji on-line.

WWW.PLUZNICA.PL

POTĘGOWO

(GMINA WIEJSKA, POWIAT SŁUPSKI,
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE)

4

Konsultacjom poddano zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, m.in. w zakresie obowiązujących przepisów regulujących lokalizację źródeł energii odnawialnej. Wśród licznych technik zastosowanych przez gminę w trakcie realizacji IPK wyróżniły się badania ankietowe w oparciu o kwestionariusz prowadzone przez ankietera i on-line, których uzyskano 150 sztuk, konsultacje pisemne z zastosowaniem ulotki przekazane do wszystkich gospodarstw domowych w gminie (łącznie 4 tys.), mobilny punkt konsultacyjny, spotkania otwarte w 6 sołectwach z udziałem ponad 200 osób, jak też stworzony w e-geoportalu moduł poświęcony konsultacjom społecznym, w którym każdy z użytkowników mógł zapoznać się ze studium i zgłosić uwagi (w trakcie konsultacji moduł został odwiedzony ponad 1200 razy).

WWW.POTEGOWO.PL

PYRZYCE

**(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA, POWIAT
PYRZYCKI, WOJEWÓDZTWO
ZACHODNIOPOMORSKIE)**

Gmina podjęła się realizacji konsultacji na I i na II etapie procedury planistycznej poddając konsultacjom sporządzenie dwóch miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jeden z terenów objętych planami wpisany jest do rejestru zabytków i objęty ścisłym nadzorem konserwatorskim. Podczas realizacji IPK realizowane były spotkania fokusowe i badania ankietowe (wypowiedziało się w nich ponad 500 osób), spotkania w formule world café (dla blisko 50 osób), zespół roboczy (wyłoniony spośród uczestników spotkań world café), który we wspólnej pracy korzystał m.in. z mapy interaktywnej. Na II etapie konsultacji w gminie dodatkowo funkcjonował punkt konsultacyjny (skorzystało z niego blisko 100 osób) oraz zrealizowano dyskusję publiczną z udziałem ponad 20 osób.

WWW.PYRZYCE.UM.GOV.PL

SKÓRCZ

(GMINA MIEJSKA, POWIAT
STAROGARDZKI, WOJEWÓDZTWO
POMORSKIE)

4

Konsultacjom poddano opracowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, co spowodowało konieczność przeprowadzenia licznych działań konsultacyjnych, jak zogniskowane wywiady grupowe, konsultacje pisemne z zastosowaniem ulotki i z zastosowaniem plakatów, trzy spotkania otwarte z mieszkańcami i jedno spotkanie warsztatowe dla dzieci oraz technikę interaktywną (GIS partycypacyjny). Dużym zainteresowaniem cieszyły się spotkania otwarte (blisko stu uczestników), natomiast badania fokusowe zorganizowano w dwóch grupach – jedna z udziałem przedstawicieli samorządu i jednostek organizacyjnych i druga z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy (łącznie 17 osób). Poprzez aplikację „GIS partycypacyjny” złożono 12 uwag i wniosków do studium, a ulotki z odrywaną częścią służącą do zgłoszenia propozycji do studium złożyło 55 osób.

WWW.SKORCZ.PL

SZUBIN

**(GMINA MIEJSKO-WIEJSKA,
POWIAT NAKIELSKI, WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE)**

Konsultacjom została poddana zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dot. północnej części miasta z funkcją mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną (na obszarze tym mieszka ok. 2 tys. osób). W trakcie konsultacji zastosowanych zostało kilka technik, m.in. spotkanie otwarte na rozpoczęcie konsultacji służące wprowadzeniu w tematykę konsultacji i połączone ze spacerem badawczym (z udziałem ponad 30 osób), geoankieta, z której skorzystało ponad 220 mieszkańców, punkt konsultacyjny czynny w urzędzie przez cały okres konsultacji oraz w miejscach publicznych, spotkanie w formule world café (dla blisko 30 osób), grupa robocza oraz spotkanie konsultacyjne służące zaprezentowaniu dwóch propozycji rozwiązań (dla ponad 20 osób).

WWW.SZUBIN.PL

TUCHOMIE

**(GMINA WIEJSKA, POWIAT BYTOWSKI,
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE)**

4

Gmina podjęła się realizacji konsultacji na I i na II etapie procedury planistycznej poddając konsultacjom sporządzenie dwóch miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wśród zastosowanych technik konsultacyjnych znalazły się zogniskowane wywiady grupowe z liderami społecznymi (9 osób), badanie ankietowe (w którym uczestniczyło ponad 140 osób), punkt konsultacyjny, platforma konsultacji społecznych utworzona na stronie gminy oraz GIS partycypacyjny w Systemie Informacji Przestrzennej gminy. W drugim etapie konsultacji gmina zdecydowała się na spotkanie konsultacyjne oraz makietę przestrzeni służącą lepszej wizualizacji proponowanych i planowanych rozwiązań.

WWW.TUCHOMIE.PL

ZBÓJNO

(GMINA WIEJSKA, POWIAT GOLUBSKO-
DOBRZYŃSKI, WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE)

Konsultacjom poddano opracowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w związku z dezaktualizacją poprzedniego dokumentu (przyjętego uchwałą w 1998 roku). Jako narzędzia pomocne w prowadzeniu konsultacji gmina wybrała konsultacje pisemne z zastosowaniem ulotki (forma ta cieszyła się dużym powodzeniem – uzyskano ponad 100 uwag i propozycji), punkt konsultacyjny działający podczas dwóch imprez gminnych, w tym dożynek, który cieszył się największym zainteresowaniem mieszkańców spośród zastosowanych technik konsultacyjnych, spotkanie konsultacyjne z udziałem ponad 40 osób, które zgłosiły 26 uwag i propozycji do projektu studium oraz GIS partycypacyjny (technika interaktywna), która pozwoliła na zgłaszanie uwag na mapie interaktywnej (dzięki tej technice zebrano 75 uwag i propozycji).

WWW.ZBOJNO.PL

5.

TECHNIKI KONSULTACYJNE.

**CO SPRAWDZA SIĘ W KONSULTOWANIU
DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH**

DLA ZDECYDOWANEJ WIĘKSZOŚCI gmin uczestniczących w projekcie realizacja konsultacji w formach bezpośredniego zbierania opinii, czyli w trakcie spotkań, warsztatów i dyskusji była nowym doświadczeniem, nierzadko wymagającym od pracowników urzędu odnalezienia się w nowych rolach i nowych sytuacjach. Jako zasadę dla realizacji Indywidualnych Planów Konsultacji (IPK) przyjęliśmy założenie, że w każdym IPK muszą znaleźć się co najmniej trzy techniki konsultacyjne z zaprezentowanego gminom katalogu kilkudziesięciu technik. Jednocześnie wśród technik nie mogło zabraknąć rozwiązań internetowych i interaktywnych. Dlaczego konieczne było zastosowanie kilku narzędzi? Bowiem powodzenie procesu konsultacyjnego zależy od wyboru technik pozwalających na wyrażanie i konfrontację poglądów przy uwzględnieniu faktu, że uczestnicy konsultacji posiadają różną wiedzę o problemach przestrzennych i w zależności od tej wiedzy właściwe będą dla nich inne formy dialogu.

Jak się szybko okazało poszczególne IPK realizowane były z wykorzystaniem więcej niż trzech technik. Poniżej przedstawiamy kilka z nich. Wybraliśmy techniki najbardziej chwalone przez realizatorów IPK (gminy) jako te, które aktywnie angażują mieszkańców, pozwalają na zdobycie dużej liczby propozycji, pozytywnie wpływają na budowanie konsensusu i nie wymagają dużych nakładów finansowych. Techniki te znalazły się wśród rozwiązań, które gminy chcą stosować w przyszłości w kolejnych procesach konsultacyjnych.

SPOTKANIE KONSULTACYJNE (SPOTKANIE OTWARTE)

Spotkanie konsultacyjne w Lisewie

www.lisewo.com

Spotkanie konsultacyjne to najbardziej klasyczna forma prowadzenia konsultacji społecznych, organizowana jest dla wszystkich mieszkańców, rozpoczyna ją prezentacja proponowanych rozwiązań po której następuje otwarta dyskusja z możliwością zadawania pytań i składania propozycji. Najczęściej na spotkaniu obecni są eksperci, zwłaszcza osoby przygotowujące projekt dokumentu

planistycznego. Forma ta stosowana była we wszystkich procesach konsultacyjnych przeprowadzonych w ramach projektu, przy czym wiele z gmin wprowadziło do niej własne uzupełnienia lub rozwinięcia. W Dobrym Mieście spotkania prowadzone były z wykorzystaniem map wielkoformatowych na których uczestnicy nanosili propozycje zagospodarowania (w spotkaniach uczestniczyło blisko 130 osób). Lisewo prowadziło spotkania w formule „konsultacji w polu”, czyli w namiocie rozstawionym w centrum konsultowanego terenu. Podobnie spotkanie w pobliżu lub bezpośrednio na konsultowanym terenie prowadził Ciechocin na przystani nad

rzeką oraz Gryfino w obiektach zlokalizowanych wzdłuż nabrzeża rzeki. W Gryfinach spotkania nazwane konferencjami rozpoczynały proces konsultacji, służyły za centralny punkt zbierania uwag i propozycji mieszkańców, a także zostały zorganizowane jako podsumowanie procesu z prezentacją wypracowanych ustaleń. W gminach wiejskich dla potrzeb organizacji spotkań skorzystano z zebrań wiejskich organizując spotkania we wszystkich sołectwach, których dotyczył dokument planistyczny, zapewniając w ten sposób możliwość udziału wszystkim mieszkańcom (np. Czarna Dąbrówka i Książki).

PUNKT KONSULTACYJNY

Punkt konsultacyjny w Książkach
www.gminaksiazki.pl

Punkt konsultacyjny jest miejscem, w którym mieszkańcy mogą zapoznać się z materiałami informacyjnymi, złożyć opinie i uwagi, przedyskutować z kompetentnymi osobami interesujące ich kwestie czy wypełnić ankietę. Punkt może być prowadzony w budynku urzędu, ale idea punktu to przede wszystkim jego „obecność” podczas wydarzeń lokalnych oraz na obszarze którego dotyczy konsultacje. Technika ta należy do najczęściej

stosowanych w konsultacjach, cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców i pozwala na zebranie dużej liczby uwag i propozycji. Punkt, w zależności od przypisanej mu roli, wyposażony może być w tablicę suchościeralno-magnetyczną oraz wydruki map do nanoszenia propozycji (takie doświadczenie posiadają m.in. Cedynia i Płużnica), jak też sprzęt multimedialny do prezentacji rozwiązań w formie interaktywnej (Grudziądz, Szubin). Punkt mogą prowadzić przygotowani

pracownicy urzędu, a na jego wyposażenie powinny się składać także miejsca do siedzenia i stolik.

SPACER BADAWCZY

Spacer badawczy w Biesiekierzu, www.biesiekierz.eu

Spacer badawczy realizowany jest z grupą kilku lub kilkunastu osób według ustalonej wcześniej trasy i pozwala na poznanie opinii mieszkańców. W wyniku spaceru można zebrać nowe pomysły na aranżację przestrzeni, ale także zweryfikować słuszność planowanych rozwiązań. Technika cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców, często niezbędne jest dzielenie grupy zainteresowanych na podgrupy, aby stworzyć wszystkim możliwość udziału w spacerze nie tracąc na swobodzie i efektywności rozmowy. W projekcie spacer badawczy zastosowały prawie wszystkie gminy, często łącząc to działanie ze spotkaniem konsultacyjnym dla mieszkańców. W Biesiekierzu zastosowano tę technikę wobec zapomnianego szlaku alei rododendronów, a w Gryfinie, w związku ze specyfiką konsultowanego obszaru, spacer miał charakter rejsu statkiem. Jak pokazała praktyka, nawet niepogoda nie

zniechęca mieszkańców od udziału w spacerze – w Grudziądzu mimo niekorzystnej aury, w działaniu uczestniczyło prawie 50 osób.

WORLD CAFÉ

World café w Szubinie
www.szubin.pl

Spotkanie w formule world café jest narzędziem do wymiany informacji i zbierania pomysłów w zakresie danego tematu. Spotkanie ma nieformalny, „kawiarniany” charakter, ułatwiający swobodną dyskusję. Uczestnicy dzieleni są na stoliki tematyczne, następnie wymieniają poglądy na dany temat (tematem może być sieć dróg, obszary zieleni, strefy rekreacji itp.) mając do dyspozycji z góry okre-

ślony czas (najczęściej ok. 20 minut). Po upływie wyznaczonego czasu, uczestnicy zmieniają się przechodząc do kolejnych stolików. W efekcie, w trakcie spotkania każdy z uczestników może wziąć udział w dyskusji przy każdym z tematów (każdym ze stolików). W projekcie technikę tę zastosowały m.in. Cedynia, Pырzyce i Szubin.

GRUPA ROBOCZA (ZESPÓŁ ROBOCZY)

Grupa robocza to zespół osób spotykających się cyklicznie, który wypracowuje rekomendacje oraz konkretne rozwiązania. Członkami grupy są osoby zaproszone bezpośrednio lub wybrane np. podczas spotkania konsultacyjnego. Ważne jest, aby w zespole reprezentowane były różne grupy społeczne – mieszkańcy, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, eksperci. Technika była z powodzeniem realizowana w Białym Borze, a także w Bisztynku, gdzie 30-osobowa grupa

uczestników pracowała w trzech podgrupach wykorzystując m.in. mapy wielkoformatowe oraz w Pyrzycach, gdzie jej skład wyłonił na zakończenie spotkania world café.

KONSULTACJE PISEMNE Z WYKORZYSTANIEM ULOTEK

Konsultacje pisemne z zastosowaniem ulotki w Potęgowie, www.potegowo.pl

Wyniki konsultacji z zastosowaniem ulotki w Ciechocinie, www.ciechocin.pl

To jedna z technik konsultacji pisemnych, ale realizowana w nieszablony sposób. Do gospodarstw domowych, instytucji i firm kolportowana jest ulotka (lub niewielka broszura) z informacjami o przedmiocie konsultacji i o możliwościach włączenia się w proces partycypacyjny. Elementem ulotki jest także część „odrywana” (tzw. druk z perforacją), która umożliwia zgłoszenie uwag i propozycji. Na ulotce wskazane są także miejsca na terenie gminy, gdzie można zostawić wypełnioną ulotkę – najczęściej są to urny rozmieszczone w centralnych miejscach gminy. W Dobrym Mieście ulotki były kolportowane za pośrednictwem poczty (jako druki bezadresowe), a przygotowane uwagi można było zostawić w wyznaczonych sklepach i obiektach użyteczności publicznej (zwrotnie otrzymano ponad 100 wypełnionych ulotek wobec 500 wysłanych). Natomiast w Ciechocinie

elementem podsumowania tej techniki było zamieszczenie wszystkich zgłoszonych propozycji na tablicach informacyjnych w urzędzie.

KONSULTACJE PISEMNE Z WYKORZYSTANIEM PLAKATÓW

Po konsultacjach z zastosowaniem plakatów w Gryfinie, www.gryfino.pl

Technika konsultacji pisemnych, w której rolę nośnika do przekazania uwag i propozycji stanowią plakaty. Na plakatach prezentowane są konsultowane zagadnienia, ale jednocześnie część plakatu jest wyraźnie zaznaczona jako powierzchnia do nanoszenia uwag/opinii. Plakaty rozmieszczane są w miejscach uczęszczanych przez mieszkańców i wymagają zabezpieczenia markerów do nanoszenia komentarzy i wniosków. W konsultacjach z zastosowaniem plakatów w Bisztyнку wzięło udział

ponad 100 osób, a w Gryfinie zebrane na plakatach propozycje były eksponowane w widocznym miejscu w centralnej części miasta.

ZOZNISKOWANY WYWIAD GRUPOWY (FOKUS)

Zogniskowany wywiad grupowy (fokus) realizowany jest w oparciu o uzgodniony wcześniej scenariusz i prowadzony przez moderatora, który sporządza podsumowanie wywiadu. Fokus służy poznaniu potrzeb i opinii na określony temat, realizowany jest w grupie do 12 osób i trwa do 2 godzin. Technika ta była często stosowana w konsultacjach, zwłaszcza na wstępnym etapie realizacji procesu (najczęściej jako jedno z narzędzi sporządzenia diagnozy) i pozwoliła na uzyskanie opinii mieszkań-

***Spotkanie fokusowe w Skórczu
- nanoszenie propozycji na mapę***
www.skorcz.pl

ców co do zagospodarowania przestrzeni i potrzeb w zakresie zmian. W Dobrym Mieście odbyły się dwa spotkania tego typu – uczestnikami jednego byli rolnicy, a drugiego przedsiębiorcy. W Skórczu uczestników podzielono na grupę pracowników gminy i jej jednostek organizacyjnych i na grupę osób niezwiązanych z urzędem. Z kolei w Tuchomiu fokus zrealizowano z grupą liderów lokalnych.

MAKIETA PRZESTRZENI

Makieta przestrzeni w Tuchomiu
www.tuchomie.pl

Makieta przestrzeni pozwala na zgłaszanie potrzeb, problemów i opinii w odniesieniu do rozwiązania zaprezentowanego na makiecie, co służy lepszej wizualizacji proponowanych rozwiązań, jak też umożliwia weryfikację zgłaszanych pomysłów (elementy makiety są ruchome, co służy prezentacji pomysłów i podnosi świadomość podejmowanych decyzji). Można ją z powodzeniem stosować podczas spotkań otwartych,

warsztatów, a także w punkcie konsultacyjnym. Niezbędna jest obecność eksperta wyjaśniającego wątpliwości i odpowiadającego na pytania co do zaprezentowane-

go na makiecie projektu. Makieta przestrzeni wspierała dyskusję i ustalenia podczas spotkań konsultacyjnych realizowanych w Grudziądzu, Gryfinie i Tuchomiu.

GEOANKIETA

Geoankieta to swoiste połączenie ankiety z systemem informacji geograficznej (GIS) – kwestionariusz umieszczony jest na internetowej mapie, dzięki czemu respondenci mają możliwość oznaczania istotnych lokalizacji i odpowiadania na pytania. Technika ta pomaga w poznaniu potrzeb, problemów i opinii uczestników. Z dużym powodzeniem geoankieta została zastosowana w konsultacjach prowadzonych przez gminy Braniewo i Szubin. W Braniewie podsumowanie wyników ankiety pozwoliło, obok ustalenia struktury i cech grupy osób ją wypełniających (takich jak wiek, miejsce zamieszkania, status zawodowy), na zebranie m.in. propozycji połączeń komunikacyjnych na konsultowanym obszarze (mieszkańcy mieli możliwość narysowania własnej propozycji połączeń), propozycji dot. dostępności i przeznaczenia konsultowanego terenu, urządzenia na nim zieleni itp. W Szubinie, w celu zapewnienia szerokiej dostępności do geoankiety, jej wypełnienie było możliwe on-line, ale także na sprzęcie komputerowym dostępnym w punkcie konsultacyjnym.

MAPA INTERAKTYWNA

Mapa interaktywna służy poznaniu i wizualizacji przestrzennej miejsc, co do których mieszkańcy wysuwają propozycje określonych zmian lub które uważają za problemowe. Technika wymaga od zainteresowanych dostępu do internetu, a czasami także tworzenia konta dla potrzeb korzystania z mapy i zgłoszenia uwag. W projekcie sprawdziło się zapewnienie sprzętu komputerowego podczas realizowanych spotkań konsultacyjnych lub w ramach pracy punktu konsultacyjnego, dzięki czemu mieszkańcy mogli nie tylko zapoznać się z funkcjonalnościami mapy, ale także zgłosić uwagi i propozycje do konsultowanego dokumentu. W Ciechoci-

nie przygotowany został kilkuminutowy film instruktażowy opisujący korzystanie z mapy. W gminach, które zastosowały to rozwiązanie wpływało dzięki mapie od ponad 20 do ponad 50 uwag i propozycji od mieszkańców.

Prezentacje rozwiązań na mapie interaktywnej w Grudziadzu
www.grudziadz.ug.gov.pl

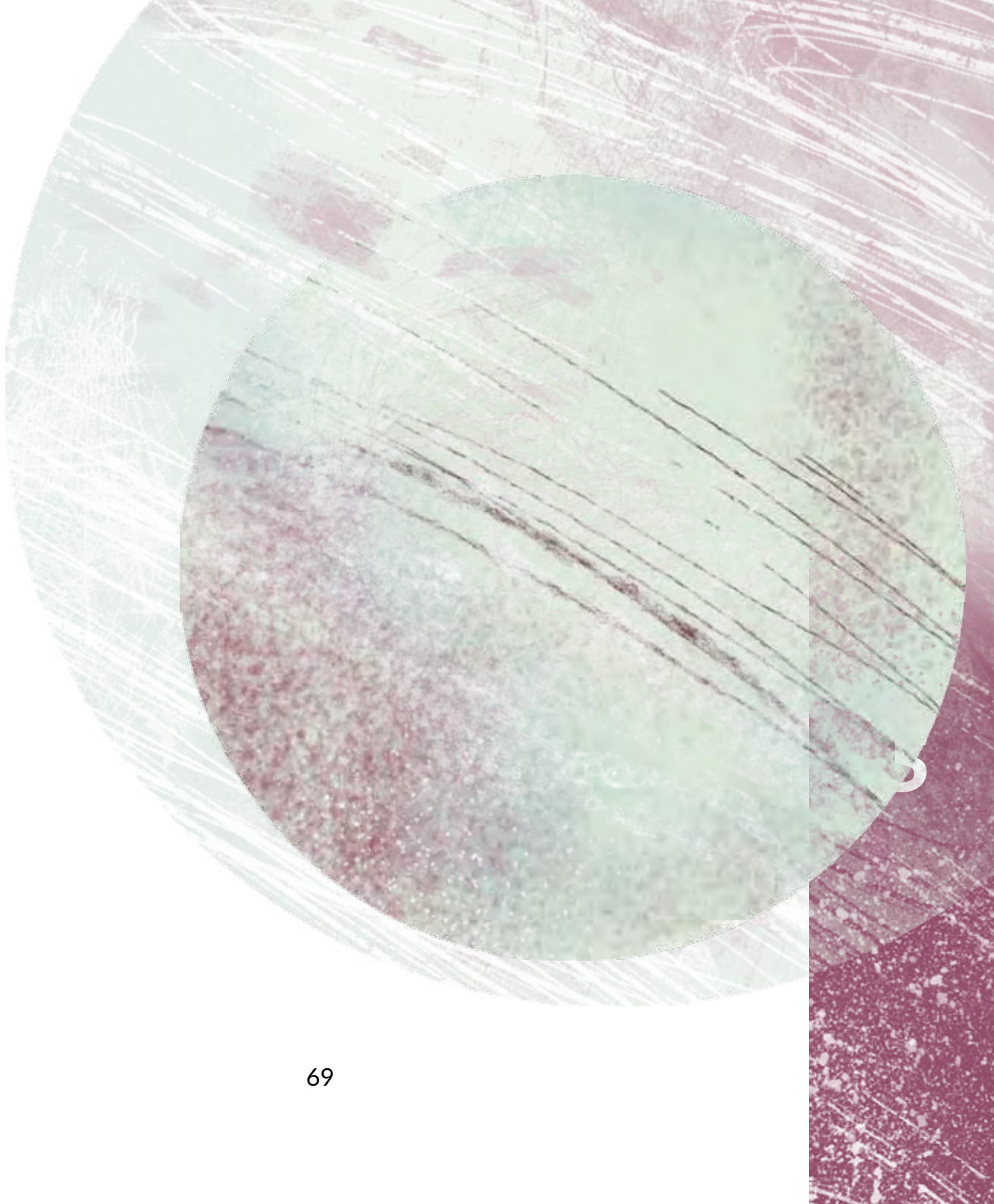
STACJA-KONSULTACJA.PL
Dobra strona konsultacji

lub on-line i służące poznaniu zachowań i rozkładu deklaracji reprezentatywnej grupy osób (m.in. Lidzbark i Potęgowo), a także KONSULTACJE ON-LINE Z WYKORZYSTANIEM PLATFORMY STACJA-KONSULTACJA.PL (serwis prowadzony jest przez Federację i pozwala na zamieszczanie komentarzy i uwag do konsultowanego dokumentu), które pozwalały na uzyskanie dużej liczby komentarzy w konsultacjach, w których przedmiot konsultacji wywołuje emocje mieszkańców (tak było np.

Część gmin korzystała z techniki GIS partycypacyjnego, które jest narzędziem informatycznym bazującym na otwartym oprogramowaniu geoprzestrzennym i tworzone było dla konkretnego procesu konsultacyjnego (np. Skórcz). Narzędzie to daje możliwość wypowiedzenia się co do propozycji planistycznych i przedstawienie własnego rozwiązania z wykorzystaniem prostych technik graficznych (bazujących na udostępnionych danych przestrzennych). Do innych technik stosowanych przez gminy w realizacji Indywidualnych Planów Konsultacji należały m.in. BADANIA ANKIETOWE W OPARCIU O KWESTIONARIUSZ, prowadzone przez ankietera

w Barcianach), czy też WARSZTATY NARZĘDZIOWE GIS prowadzone w pracowni komputerowej z wykorzystaniem otwartego oprogramowania geoprzestrzennego i danych ogólnie dostępnych (m.in. Książki i Kurzętnik). Przy zastosowaniu tej techniki mieszkaniowiec może wyszukać potrzebne dane przestrzenne, wprowadzić graficznie wybrane elementy dwu- i trójwymiarowe oraz wizualizować i udostępniać swoją koncepcję zagospodarowania przestrzennego. Część spotkań konsultacyjnych była urozmaicona o TRÓJWYMIAROWE WIZUALIZACJE ROZWIĄZAŃ (np. w Barcianach i w Chełmży) lub o ORTOFOTOMAPĘ SPORZĄDZONĄ Z WYKORZYSTANIEM ZDJĘĆ WYKONANYCH Z DRONA (Kurzętnik).

Doświadczenie konsultacji przeprowadzonych przez gminy potwierdza, że poszczególne techniki konsultacyjne mogą być ze sobą z powodzeniem łączone oraz dostosowywane do potrzeb lokalnych lub do lokalnej specyfiki. Tak naprawdę stanowią one punkt wyjścia do kreatywnego zastosowania w każdym procesie konsultacji.

6.

**KONSULTACJE DLA WSZYSTKICH.
O WŁĄCZENIU W KONSULTACJE
GRUP O SPECJALNYCH POTRZEBACH
FUNKCJONALNYCH**

ROZWÓJ NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII komunikacyjnych zachęca do korzystania z nich również przy realizacji konsultacji społecznych. I to nie tylko przy upowszechnianiu konsultacji, gdy do powiadamiania o spotkaniach i innych wydarzeniach zaplanowanych w procesie partycypacyjnym wykorzystujemy strony internetowe urzędów, profile gmin w mediach społecznościowych, systemy powiadamiania sms czy media elektroniczne. Również możliwość zgłaszania uwag, propozycji i wniosków do konsultowanego dokumentu coraz częściej zapewniana jest przez internet, w tym przez tematyczne serwisy i portale konsultacyjne, jak też za pośrednictwem rozwiązań interaktywnych (np. map interaktywnych bazujących na otwartym oprogramowaniu). W trakcie projektu promowaliśmy powyższe rozwiązania jako innowacyjne w formie i ciekawe dla mieszkańców, jednak pamiętając, aby jednocześnie w konsultacjach nie pominąć osób wykluczonych z e-dyskusji. Nie chodzi tu tylko o mieszkańców, którzy nie posiadają dostępu do sieci internetowej, ale także o tych dla których korzystanie z nowych technologii nie zawsze jest naturalne lub proste, jak osoby starsze czy osoby z niepełnosprawnościami.

Dla każdego realizatora konsultacji jest oczywiste, że nic nie zastąpi bezpośredniego kontaktu z innymi, możliwości zadawania pytań, rozwiewania wątpliwości, wspólnego tworzenia rozwiązań i ustalania decyzji. To właśnie dzięki spotkaniom, warsztatom, spacerom czy dyskusjom przy kawie udaje się znaleźć najlepsze rozwiązania i aktywnie zaangażować największą liczbę mieszkańców. Jednak zorganizowanie spotkania czy warsztatów tak, aby były dostępne dla wszystkich, bez względu na wiek, stan zdrowia, a nawet ograniczenia wynikające z obowiązków zawodowych i rodzinnych nie jest proste.

Na spotkaniu w Dobrym Mieście
www.dobreomiasto.com.pl

W każdym procesie konsultacyjnym dbaliśmy o to, aby realizatorzy IPK uwzględniali w planowanych działaniach potrzeby osób i grup społecznych o specjalnych potrzebach funkcjonalnych – zarówno osób starszych, jak i rodzin z małymi dziećmi, osób z niepełnosprawnościami, jak też osób pracujących, dla których możliwość udziału w lokalnych wydarzeniach uzależniona jest od terminu ich realizacji. Dlatego wiele z działań realizowanych było w weekendy, bądź

też popołudniami. Jednocześnie założeniem „minimalnym” było realizowanie spotkań i innych wydarzeń w miejscach dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami. Nie oznacza to zawsze konieczności ich realizacji w budynkach wyposażonych w windę lub podjazdy, bo takiej infrastruktury często w gminach brakuje. Rozwiązaniem stosowanym przez gminy było np. realizowanie spotkań pod specjalnie w tym celu zakupionym namiotem do którego dostęp nie był ograniczony,

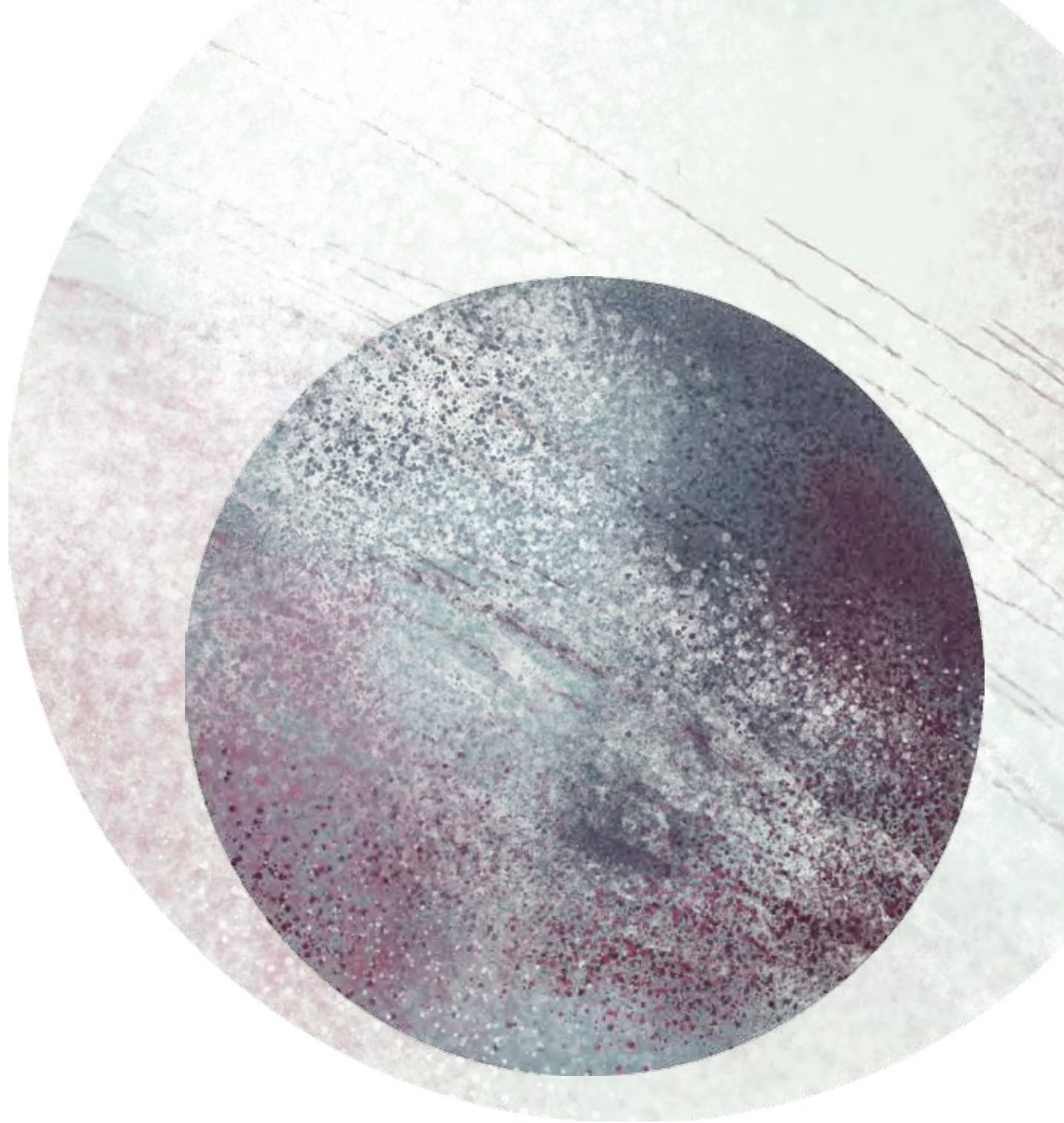

Miejsce zabaw dla dzieci podczas spotkania konsultacyjnego w Braniewie
www.braniewo.pl

w którym zapewniono miejsca do siedzenia (tak było m.in. w Chełmży, Kurzętniku i w Lisewie). W spotkaniach organizowanych w budynkach użyteczności publicznej dbano o swobodny dostęp dla wszystkich uczestników i też o właściwe oświetlenie i nagłośnienie. Część z gmin zapewniła dla mieszkańców dojazd na miejsce spotkań (było tak m.in. w Drawnie i w Zbójnie), bądź też akcentowała przez ulotki i plakaty możliwość skorzystania z pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej lub dojazdu na miejsce spotkania (np. w Ciechocinie i w Grudziądzu). Odrębnym sposobem na włączenie konkretnych grup mieszkańców w aktywny udział w konsultacjach było np. stworzenie punktu konsultacyjnego podczas lokalnej imprezy organizowanej

i adresowanej do seniorów (w Biesiekierzu), czy też realizacja badania fokusowego (zogniskowanego wywiadu grupowego) z reprezentantami środowisk seniorskich. Z kolei dbając o udział w lokalnych wydarzeniach rodzin z małymi dziećmi, gminy bardzo często zapewniały „kącik malucha” wyposażony w zabawki i z zapewnioną opieką dla najmłodszych, plac zabaw lub animatorów zabaw dla dzieci, którzy prowadzili zajęcia równolegle do trwającego spotkania konsultacyjnego.

Nie bez znaczenia dla wszystkich realizatorów konsultacji była jakość materiałów przekazywanych mieszkańcom, w tym stosowanie prostego języka (przede wszystkim unikanie specjalistycznego słownictwa) i czytelność tekstu, w tym wielkość czcionki. Dlatego gminy przygotowywały własne materiały ulotne, czasami broszury informacyjne, a wydruki obszerniejszych tekstów przygotowywały w większych formatach.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

W publikacji zebraliśmy doświadczenia z konsultacji społecznych przeprowadzonych przez 25 gmin oraz opisaliśmy techniki konsultacyjne, które sprawdziły się w konsultacjach w obszarze planowania przestrzennego.

Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych jest związkiem fundacji i stowarzyszeń. Działamy na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i wzmacniania aktywnego obywatelstwa, jak też współpracy międzysektorowej.

federacja-ngo.pl

facebook.com/KPFOP

Fundacja Stabilo – nasza działalność koncentruje się na obszarach partycypacji obywatelskiej i rynku pracy. Zadania realizujemy w grupie eksperckiej.

stabilo.org.pl

facebook.com/fundacjastabilo

Weź udział w naszych działaniach!

Jeśli także Wasza gmina chce skorzystać z grantu na konsultacje, sprawdźcie na naszych stronach internetowych jak to zrobić.